

Samtliga frågor från genomgångarna i moral-filosofin

De här frågorna är exempelfrågor på de som faktiskt skulle kunna dyka upp på seminarierna i moral-filosofin. Ett tips är att diskutera dessa muntligt för det ger er en vana och förståelse för vad som kan komma på seminariet.

Konsekvensetiken – Utilitarismen

1. Argumentera för och emot varför lycka är en bra utgångspunkt för en moralisk teori
2. Om majoriteten får det bättre genom att en minoritet får det sämre – är det då moraliskt rätt?
3. Är det viktigare att minska lidande än att skapa lycka?
4. Har framtida generationer samma moraliska status som nu levande människor?
5. Kan vi verkligen förutse konsekvenser tillräckligt väl för att fatta moraliskt riktiga beslut?
6. Försök formulera ett eget argument emot utilitarismen

Regeletiken – Pliktetiken

1. Kan en handling vara moraliskt rätt även om den leder till katastrofala konsekvenser?
2. Om två plikter/regel kolliderar – hur avgör vi vilken som väger tyngst?
3. Vilka levande varelser har moraliskt värde/rättigheter och varför?
4. För en rättighetsetiker är rättigheter heliga och får inte brytas. Kan du komma på ett/flera argument för hur man kan nå dessa rättigheter
5. Formulera ett eget argument mot regeletiken

Dygdetiken

1. Är det rimligt att säga att en god människa ibland kan göra fel – eller undergräver det hela idén om dygd?
2. Hur bör man resonera när två dygder kolliderar, exempelvis ärlighet och omtanke? Finns det en hierarki mellan dygder?
3. Är dygder universella, eller är de kulturellt beroende?
Kan en dygd i ett samhälle vara en last i ett annat?
4. En central del av dygdetikens grundvalar är att om en person har en uppsättning dygder kommer hans handlingar att vara konsekventa. Stämmer det verkligen? Ge exempel.
5. Är moralens mål att följa regler, maximera lycka eller att utveckla en god karaktär?
Vilket synsätt ger den mest övertygande bilden av moral?

Tillämpad etik – Bruka våld

Första situationen – Slå ner diktatorn

En diktatur fängslar oppositionella och avrättar minoriteter. Fredliga protester har slagits ner brutalt. En motståndsgrupp överväger att mörda diktatorn. Konsekvenserna är osäkra:

-Det kan leda till demokrati.

-Det kan leda till inbördeskrig.

Bör motståndsgruppen agera trots de osäkra konsekvenserna?

Fundera hur följande teorier skulle resonera kring situationen:

Klassisk utilitarism, preferensutilitarism, deontologisk regeletik, din egen syn på situationen

Andra situationen – AI-robotar under krig

Ett land använder en AI-styrd drönare som automatiskt identifierar och dödar beväpnade fiender. Systemet har 95 % träffsäkerhet. 5 % av fallen innebär att oskyldiga civila dödas.

Alternativ:

-Använda systemet → färre egna soldater dör.

-Avstå → fler soldater dör i markstrid.

Fundera hur följande teorier skulle resonera kring situationen:

Negativ utilitarism, rättighetsetik, deontologisk regeletik, din egen syn på situationen

Tredje situationen – Tvångsvaccin för att rädda andra människor

En dödlig epidemi sprids snabbt. Ett vaccin finns, men 30 % vägrar ta det. Staten överväger att:

-Med polis tvinga människor att vaccinera sig. De som vägrar hålls fast fysiskt.

-Eller: flera tusen dör och sjukvården kollapsar.

Fundera hur följande teorier skulle resonera kring situationen:

Klassisk utilitarism, rättighetsetik dygdetik, din egen syn på situationen

Tillämpad etik – Miljöfrågan

1. Hur skulle du argumentera för att framtida generationer har ett moraliskt värde? Är det jämlikt med nu levande människor?
2. Har vi skyldighet att göra uppoffringar för människor som ännu inte är födda? Hur långt sträcker sig vårt ansvar?
3. Om en person skulle argumentera att om han flyger lite extra som det inte spela någon roll. Hur skulle du argumentera för att det faktiskt är ett problem trots den marginella förändringen.
4. Om det finns fler sätt att leva hållbart, men vissa kräver mer uppoffring än andra, hur ska vi välja? Är det rätt att välja den enklaste vägen?
5. Klimatförändringar kräver kollektiv handling. Hur mycket ansvar kan man lägga på enskilda individer när stora system och strukturer framförallt påverkar situationen?

Tillämpad etik – Djuretik

1. Vad tycker ni bör avgöra om en varelse har moralisk status? Är det intelligens, förmågan att känna lidande, något annat – eller bara att vara människa?
2. Ska man värdera alla djur likvärdigt? Varför eller Varför inte?
3. Tycker ni att djurs lidande ska räknas lika mycket som människors lidande? Varför eller varför inte?
4. Gör en analys av Peter Singers syn på djuretik, vilka fördelar/problem finns det med teorin?
5. Gör en analys av Tom Regans syn på djuretik, vilka fördelar/problem finns det med teorin?
6. Gör en analys av människocentrismen, vilka fördelar/problem finns det med teorin?

Politisk filosofi – John Rawls

1. Diskutera **originalpositionen**, är det en bra utgångspunkt för att bygga upp ett samhälle? Vilka problem finns med den utgångspunkten
2. Rawls menar att individer som skulle tänka rationellt och oegoistiskt skulle nå samma principer, stämmer det?
3. Rawls definierar att Differensprincipen utifrån de sämst ställda, vilka är de sämst ställda i samhället?
4. Rawls samhälle skulle rättfärdiga extrema skillnader mellan grupper så länge de sämst ställdas position maximerades, känns det rimligt utifrån vad Rawls vill uppnå?

Politisk filosofi – Robert Nozick

1. Nozick börjar sin bok med ett normativt antagande: alla individer har rättigheter. Diskutera om det är ett bra sätt att bygga en teori på, vilka brister/fördelar finns?
2. Nozick menar att den minimala staten skulle uppstå spontant utan att det skulle kränka människors rättigheter, håller du med om det?
3. Nozick menar att om vi på riktigt respekterar mänskliga rättigheter kan inte staten få några större befogenheter över individen, håller du med om det eller inte? Motivera.
4. Nozick är känd för sina provocerande tankeexperiment – Försök bemöta tankeexperimenten: Wilt Chamberlain – argumentet och Sagan om en slav.
5. Nozicks ramverk för utopin möjliggör alla typer av samhällsstrukturer på en frivillig basis. Vad kan problemet med en sådan samhällsstruktur vara?

Politisk filosofi – Martha Nussbaum

1. Har vi människor en universell natur och således universella önskemål om hur vi vill leva våra liv?
2. Tycker ni att ett samhälle är rättvist om alla har samma rättigheter, även om vissa i praktiken inte kan använda dem?
3. Vem ska bestämma vilka förmågor som är viktigast i ett samhälle? Kan en sådan lista någonsin vara objektiv?
4. Räcker det att fördela resurser rättvist, som hos John Rawls, eller måste vi gå längre som Nussbaum? Vad riskerar man att missa annars?
5. Har staten ett ansvar att se till att människor faktiskt kan leva goda liv, eller går det för långt?